

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/51/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

136/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. február 2-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. január 9-én magánlakásban fogatosított rendőri intézkedések (elfogás, előállítás és annak körülményei, ruházátvizsgálás), rendőri intézkedések (hozzátartozó értesítésének biztosítása, panasztételi lehetőség biztosítása) elmulasztása, illetve a gyanúsított kihallgatásának körülményei miatt 2017. február 2-án, a Testület panaszirodáján személyesen terjesztette elő panaszát.

I.

1) A panaszos a panaszolt rendőri intézkedés előzményeként – a Testület előtt történt személyes meghallgatása alkalmával – előadta, hogy számlázással kapcsolatos vitája van a Budapesti Elektromos Művek Nyrt. (a továbbiakban: ELMŰ) szolgáltatóval, amiben már bírósági jogerős határozat is született. 2014-ben már kikapcsolták az áramszolgáltatást, akkor a rendőrség közreműködésével történt az meg. Utóbb – a panaszos rendőrségen tett panasza alapján – a rendőrség elismerte, hogy hibát követett el.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2) 2017. január 9-én, reggel 9 óra után nem sokkal a Budapesti Elektromos Művek Nyrt. (a továbbiakban: ELMŰ) két képviselője érkezett a lakásához. A panaszosnak számlázással kapcsolatos vitája van a szolgáltatóval, ami már bírósági tárgyalási szakaszban van. Az ELMŰ képviselői nem tudtak hozzáférni a villanyórához, mert a panaszos a szekrényt nem nyitotta ki. Az ELMŰ képviselői rendőrt hívtak a helyszínre.

Két rendőr érkezett ki 10 percen belül a panaszos lakásához, egyikük ugyanaz a rendőr volt, aki két évvel korábban is intézkedett. A panaszost és az ELMŰ képviselőit is igazoltatták, adatait RK lapon rögzítették. Azt közölték, hogy „helyszínt biztosítanak”, és még további rendőrök fognak érkezni.

Még három, civil ruhás rendőr (két férfi és egy nő) érkezett később, akiknek szintén elmondták a felek a szituációt. „Helyszínelést” tartottak, kinyitották a villanyóra szekrényt, fényképeztek. Azt közölték, hogy érdemben nem foglalhatnak állást ebben a vitában, az a felek dolga. Az ELMŰ képviselői tudomásul vették a közlést, de kikapcsolták a szolgáltatást, a villanyóra a helyén maradt.

A civil ruhás rendőrök közölték, hogy össze kell írniuk, milyen fogyasztók vannak a lakásban, azt nekik jegyzőkönyvezniük kell. A panaszos beengedte őket, felírták (lámpa, hűtőszekrény stb.). Ezzel egyidejűleg az ELMŰ képviselői is végeztek.

A rendőrök közölték, hogy a jegyzőkönyv aláírása miatt be kell mennie a panaszosnak a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) panaszos lakcíme szerinti kerületi rendőrkapitányságára. Az ELMŰ képviselői maguk mentek be, míg a panaszost szolgálati gépkocsival beszállította a két egyenruhás rendőr.

A kerületi rendőrkapitányság épületében a két rendőr beszélt a szolgálatvezetővel, aki közölte, hogy a panaszost előállították. Az előállító helyiségben ruházatátvizsgálatot tartottak: mindent kipakoltattak, levetettek vele. Megkérdezték, kíván-e valakit értesíteni. A panaszos kérte, hogy a lányát értesítsék. Volt nála mobiltelefon, de ő nem telefonálhatott, elvették tőle, egyéb holmijaival együtt. Később azt mondták a rendőrök, hogy megpróbálták értesíteni a lányát háromszor is, de sikertelenül. ezzel összefüggésben a panaszos elmondta, hogy lánya középiskolás, aki 14 óra 30 perckor végez az iskolában. A panaszost csak 15 óra 50 perckor engedték ki. A lánya arra ért haza, hogy sem világítás, sem az apja (a panaszos) nincs otthon. (Elmondása szerint lánya telefonján valóban volt 3 nem fogadott hívás.) A lánya nem tudta, mi történt apjával.

A panaszos sérelmezi, hogy teljesen jóhiszemű volt, együttműködött, mégsem közölték vele a rendőrök a lakásán, hogy előállítják. Megalázonak tartja ezt a szituációt, azt is, hogy nem a folyosón ültették le, hanem az előállító helyiségbe tették. Letétbe vették a holmijait. Két és fél órán keresztül benn tartották. Ezen idő alatt kétszer kérte, hogy dohányozhasson, aminek eleget tettek, és a rendőrség udvarára mehetett. Ezzel kapcsolatban azt sérelmezi, hogy cipőfűző nélkül két emeletet kellett megtennie lépcsőn.

Két és fél óra elteltével a civil ruhás rendőr nő (I. B.) vitte fel a panaszost kihallgatásra. Felmentek a 3. vagy a 4. emeletre, a Bűnügyi Osztályra, ahol kihallgatták. Közölték, hogy a panaszos gyanúsított, lopás bűncselekményével gyanúsítják.

A panaszos gyanúsított ki hallgatása sokáig tartott. A kihallgatást végző rendőr nő magatartását nem sérelmezi, azt viszont igen és megalázonak tartja, hogy kihallgatása közben több ízben megkérték, hogy menjen ki a folyosóra; továbbra is fűző nélküli cipőben kellett közlekednie. Nem értette, hogy bezárják vagy a folyosón ültetik a rendőrök.

A panaszost rabosították: fényképfelvételt készítettek, ujj- és tenyérlenymatot rögzítettek. Ezt is megaláznál tartotta a panaszos.

Szabadítását követően szeretett volna panaszt tenni, amit mondott is az általa korábban ismert rendőrnek. A rendőr a szolgálatvezetőhöz vitte, aki viszont közölte: ott nem tud panaszt tenni, csak a Testületnél (ami az igazoláson is szerepel). A panaszos ezt követően távozott a kerületi rendőrkapitányság épületéből.

2) A panaszos a meghallgatása során átadta a Testületnek a letéti jegyzőkönyvek, a gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyv, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolás másolatát. A dokumentumok tartalmát a Testület az Állásfoglalás II. részénél ismerteti.

3) A panaszos – a Testület megkeresése alapján – közölte, hogy az említett fogyasztóvédelmi határozatokat, illetve a bíróság jogerős döntését tartalmazó határozatot a helyszínen bemutatta a rendőröknek, továbbá amikor beszállították a kerületi rendőrkapitányság épületébe, akkor is magával vitte ezeket a dokumentumokat, amelyekről a rendőrségen másolatot is készítettek és azt a vallomáshoz csatolták.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok alapján megállapítható, hogy a panaszossal szemben a BRFK panaszos lakóhelye szerinti kerületi rendőrkapitányságának állományába tartozó rendőrök intézkedtek. A helyszínen intézkedő két rendőr az adott kerületi rendőrkapitányság Rendészeti Osztály r. őrmestere és r. törzsőrmestere volt. A helyszíni szemlét a Bűnügyi Osztály két munkatársa, egy r. őrnagy és egy r. főhadnagy hajtották végre. A panaszos gyanúsított kihallgatását a Bűnügyi Osztály Vizsgálati Osztályának r. törzsszáslós nője fogatosította.

2) A BRFK panaszos lakóhelye szerinti Kerületi Rendőrkapitányságának r. alezredes mb. vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A panaszossal szembeni rendőri intézkedés indoka és célja az alábbi volt. A Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) ügyeletének utasítására az érintett kerületi járőr kezdett intézkedést, mert G. Gy., az ELMŰ által megbízott szerelő bejelentést tett. A szerelő 2017. január 9-én utasítást kapott a munkáltatójától, hogy jelenjen meg a panaszos ingatlanánál. Feladatként kapta, hogy az áramvételezés tekintetében ellenőrzést tartson, illetve, hogy a két villanyórát (számuk: X. és Y.) leszerelje, és vigye be a központba. A szerelő a helyszínen észlelte, hogy a két villanyórát újra üzembe helyezték, és a lezáró plombákat elvágta. A szerelő ezért értesítette a rendőrséget.

A rendőrség ELMŰ szerelőjének bejelentése alapján kezdeményezte a helyszíni intézkedést, amelynek során megállapították, hogy dolog elleni erőszak történt. A fentiek alapján a további nyomozási cselekmények végrehajtása a nyomozó hatóság kötelezettsége.

b) A rendőri létszám tekintetében a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az elsődleges helyszíni intézkedés során két járőr hajtott végre feladatot, a szemlebizottság megérkezéséig. Lopás miatt

elrendelt nyomozás esetén a szemlét halaszthatatlan nyomozati cselekményként hajtják végre. A kárérték pontos meghatározása érdekében szemlét hajtának végre a szabálytalan vételezés helyén. A szemlét két rendőr hajtotta végre, azonban a tanúk kihallgatása, és adatgyűjtés végrehajtása érdekében még egy forrónyomos szolgálatot teljesítő rendőrt is kiküldtek. A panaszos magánlakásában helyszíni szemlét hajtottak végre a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 119. §-ának (1), (3) és (4) bekezdése alapján, a Be. 177. §-a alapján, halaszthatatlan nyomozati cselekményként foganatosítva azt.

c) A rendőrök a panaszossal közölték az előállítás tényét, azt, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-a alapján foganatosítják, lopás vétségének gyanúja miatt. Az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

d) A panaszos az előállítás időtartama alatt, a gyanúsított kihallgatásáig az előállító helyiségben tartózkodott. Az előállítás 9 óra 35 perckor kezdődött és 11 óra 10 percig tartott. Ezen idő alatt helyszíni szemlét foganatosítottak, aminél a panaszos jelen volt, és ami 9 óra 45 perctől kezdődött, és 12 órakor az adminisztrációs feladatok végeztével befejeződött. Az ELMŰ szerelőt 11 óra 19 perctől 11 óra 36 percig hallgatták ki. A panaszos gyanúsított kihallgatása 13 óra 58 perctől 15 óra 2 percig tartott.

A panaszos gyanúsított kihallgatása folyamatos volt, a jegyzőkönyv bizonyossága és az előadó állítása szerint is.

e) A panaszjogról való kioktatás, illetve a panasz felvétel elmaradása tekintetében a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. A panaszos megkapta az igazolást az előállításról, amin feltüntették a panaszlehetőségeket. A panasztételre való jogára a figyelmeztetést megkapta, majd szóban is, azonban az ügyelet számára nem tett olyan közlést, amely szerint ott és akkor kíván panasszal élni.

f) A BRFK eljáró kerületi rendőrkapitányságának vezetője továbbá a panaszossal szemben indult büntetőeljárás tekintetében az alábbi információt szolgáltatotta.

A panaszossal szemben 2017. január 9-én a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontjára – a (3) bekezdés b) pontjának ba) alpontja szerint minősülő, kisebb értékre dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt nyomozást rendeltek el.

Az ügyben a rendelkezésre álló adatok alapján gyanúsítottként hallgatták ki a panaszost. Megállapították, hogy a tulajdonában álló ingatlanban az ELMŰ 2014-ben lekapcsolta az X. és az Y. számú elektromos mérőórákat, és a kikapcsoláskor elhelyezett, meghatározott sorszámmal ellátott zárópecsétek felfűző zsinórijait elvágta, és a felhasználási helyet engedély nélkül visszakapcsolta, így jogtalanul biztosította az elektromos áramellátást. A panaszos ezen cselekményével az ELMŰ részére a nyomozás addig rendelkezésre álló adatai szerint 50.000 forint feletti kárt okozott.

A panaszos a gyanúsított kihallgatása során elmondta, hogy a záró plombákat valóban ő vágta el azután, hogy az ELMŰ-vel folytatott polgári peres eljárás során a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. május 2. napján kelt jogerős határozatával neki adtak igazat, és az ELMŰ-t a szolgáltatás visszaállítására kötelezték. Mivel az ELMŰ ennek ellenére nem intézkedett a szolgáltatás visszakapcsolásáról, ő önhatalmúlag visszakapcsolta az áramszolgáltatást. Azt követően havonta jelezte az ELMŰ felé az elfogyasztott áram mennyiségét, és amíg számlákat kapott, azokat be is fizette.

A panaszos a gyanúsítás ellen panaszt jelentett be, amit Budapest illetékes kerületi ügyészsége határozatával elutasított. Az elutasítást azzal indokolta, hogy a kihallgatáskor rendelkezésre álló adatok (rendőri jelentés, tanúvallomás és okirati bizonyítékok) a megalapozott gyanút kellőképpen alátámasztották, a nyomozó hatóság intézkedése törvényes és megalapozott volt.

A rendőrség a nyomozás során beszerezte a szükséges okirati bizonyítékokat, és azokat megvizsgálva megállapította, hogy a lopás törvényi feltételei közül az eltulajdonítási szándék hiányzik, mivel a panaszost a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. május 2-án kelt jogerős határozata alapján törvényesen megillette a villamos-energia szolgáltatás. Ennek ellenére az ELMŰ, illetve a partnere, az ELMŰ Hálózati Kft. nála nem állította helyre a villamos-energia szolgáltatást. A panaszos a pernyertességét követően a részére kiküldött csekket megfizette, illetve minden hónapban bediktálta az általa elfogyasztott áram mennyiségét. A panaszos ezen két magatartása igazolja az eltulajdonítás szándék hiányát.

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján lopást az követ el, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. Jelen esetben a lopás törvényi tényállásának egyik szükséges eleme hiányzott, ezért bűncselekmény nem állapítható meg; a nyomozást 2017. február 22-én megszüntették a gyanúsított ellen.

A nyomozó hatóság az eljárás során vizsgálta a zártörés vétségének lehetőségét is, amelynek során megállapították, hogy a hatósági lefoglalás, zárlat vagy zár alá vétel a hatóságként eljáró ELMŰ Hálózati Kft részéről nem történt meg, így ez a bűncselekmény sem valósult meg.

3) Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint 2017. január 9-én a r. őrmestert és a r. törzsőrmestert szolgálatuk ellátása során, 9 óra 17 perckor a TIK ügyeletes utasította, hogy jelenjenek meg a panaszos lakásánál, mivel onnan az ELMŰ munkatársai bejelentést tettek, hogy az ott lakó panaszos jogtalanul használja az általuk szolgáltatott áramot.

A rendőrök 9 óra 35 perckor jelentek meg a helyszínen, ahol felvették a kapcsolatot a bejelentővel (G. Gy.-vel), aki elmondta, hogy ő a GOLDEX Kft. munkatársa, amely cég szerződésben áll az ELMŰ-vel. A mai napon utasították, hogy jelenjen meg a panaszos lakásánál, és közölték vele, hogy a lakás tulajdonosának hátraléka volt, amit nem fizetett ki, ezért 2014 nyarán a lakásba futó áramszolgáltatást kikapcsolták, ezért az ott levő két villanyórát (számuk: X., Y.) szerelje le, és vigye be a központba. A szerelő közölte a rendőrökkel, hogy a helyszínen észlelte, hogy a két villanyórát újra üzembe helyezték, ezért értesítette a rendőrséget.

Ezt követően a rendőrök felvették a kapcsolatot a helyszínen a panaszossal, aki elmondta, hogy 2014 nyarán valóban kikapcsolták az áramszolgáltatást a lakásában, mivel hátraléka volt, de azt követően a bíróság megállapította, hogy az áramszolgáltatás kikapcsolása jogszerűtlenül történt. A panaszos „több bírósági határozattal rendelkezik arról”, hogy több százezer forintba bírságot a bíróság az ELMŰ-t, „amit a helyszínen bizonyítani is tud”. A bírósági tárgyalásokat követően az ELMŰ nem jelent meg a lakásánál, hogy visszaállítsák az áramszolgáltatást, ezért ő megtette helyettük – 2014 nyarán, a bírósági határozatok meghozatala után – oly módon, hogy a villanyóra mellett elhelyezett biztosító szerkezetet (plombát) levágta, így az áramszolgáltatás helyreállt. A panaszos ezt a magatartását azzal magyarázta, hogy a 17 éves lánya vele él, és nem akarta, hogy fázzon.

A rendőrök a megállapításukat jelentették a TIK ügyeletesének, aki közölte, hogy a helyszínre fog menni a bűnügyi szemlebizottság. A szemlebizottság 10 óra 2 perckor érkezett meg egy r. főhadnagy vezetésével, akinek átadták a rendőrök a helyszínt.

A szerelő azt mondta a panaszosnak, hogy a villanyórákat le kell szerelnie, és a központba be kell vinnie. A panaszos közölte, hogy a villanyóra szekrény kulcsát nem áll módjában átadni, mert nem szeretné, hogy azokat elvigyék. A szerelő ezt tudomásul vette, majd a villanyórákba futó kábelt a megfelelő módon elvágta, így megszűnt az áramellátás a lakásban. A szerelő a megfelelő munkalapot két példányban kitöltötte, amelynek egyik példányát a panaszosnak átadta.

A rendőrök ezt jelentették a szolgálatirányító parancsnoknak, aki a panaszos helyszínén történő elfogására és a kerületi rendőrkapitányságra történő előállítására adott utasítást. A rendőrök ezt közölték a panaszossal, aki megértette és tudomásul vette.

A rendőrök 10 óra 57 perckor hagyták el a helyszínt a panaszossal, akit előállítottak a rendőrkapitányságra az általa elkövetett bűncselekmény miatt. 11 óra 10 perckor a r. törzsőrmester sérülés- és panaszmentesen átadta a szolgálatirányító parancsnoknak, további intézkedés végett.

A panaszost az 1. számú előállító helyiségben, értékeit pedig az 1. számú tárolóegységben helyezték el.

A rendőrök jelentést tettek a TIK ügyeletesének, aki azt tudomásul vette és írásos jelentéstételre adott utasítást.

A rendőrök megállapítása szerint kamerarendszer nem volt a helyszínén kiépítve. A tanúkutatás során nem tudtak olyan személyt meghallgatni, aki az esettel kapcsolatban érdemleges információval tudott volna szolgálni. A szerelőt és a panaszost ellenőrizték, a körözési nyilvántartásban nem szerepeltek.

A jelentés szerint 2017. január 9-én 9 óra 35 perckor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján a panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálták, a 33. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak miatt elfogták. Az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján (gyanúsított elfogása és előállítása céljából) a magánlakásban intézkedtek. A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján 9 óra 40 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

Az elfogás oka 2017. január 9-én 15 óra 50 perckor megszűnt.

(A jelentésben nincs feltüntetve, hogy a panaszos az általa említett hatósági határozatokat bemutatta, illetve, hogy azokat magával vitte a rendőrségre.)

4) Az elfogás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, a személy átvizsgálása és elfogása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

5) a) A „Nyilatkozat a fogvatartott élelemmel történő ellátásáról” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos az öt órát meghaladó fogvatartása esetére ételmeztést kért. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

b) A „Nyilatkozat az előállított /elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezéskor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, a hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztatók átvételéről” elnevezésű dokumentum – amit a panaszos mint fogvatartott aláírt – azt tartalmazza, hogy magyar nyelven tájékoztatást kapott az előállított személyek jogairól és kötelességeiről, jogorvoslati lehetőségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, illetve a fogvatartottaknak részére a jogorvoslati lehetőségeikről szóló tájékoztatót megkapta. Nyilatkozata szerint dohányzik, illetve 5 órát meghaladó fogvatartása esetére a részére adható élelmiszert kérte. Hozzá tartozója, a lánya kiértesítését kérte (mobiltelefonszámot és lakcímet feljegyezték). A nyilatkozat kitöltésének időpontja 2017. január 9. 11 óra 4 perc. A dokumentum szerint a rendőrség 11 óra 30 perckor, 12 óra 30 perckor és 14 óra 30 perckor próbálta a panaszos lányát értesíteni, ami nem vezetett eredményre.

c) Az őrzési dokumentáció szerint a panaszost az öt kihallgató rendőr 2017. január 9-én 13 óra 10 perckor vitte magával a kerületi rendőrkapitányság III. emelet 306-os helyiségébe, ahonnan 15 óra 40 perckor érkezett vissza. Az őrzés végső időpontja 15 óra 50 perc volt.

d) A letéti tárgyakról szóló jegyzék szerint a letétbe helyezett tárgyakat a rendőrség 11 óra 10 perckor vette át és 15 óra 49 perckor adta vissza. A letétbe helyezett tárgyak listáján szerepel a panaszos cipőfűzője is.

6) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely egyebek mellett a Testület elérhetőségét is tartalmazza, ugyanakkor a panasz benyújtásának határideje tekintetében az a tájékoztatás szerepel, hogy azt az intézkedéstől / a jogsérelemtől történő tudomásszerzésről számított 30 napon belül lehet a Testülethez előterjeszteni – a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak a Kerületi Rendőrkapitányság épületében. Kezdetre 2017. január 9. 9 óra 35 perc, vége 15 óra 50 perc. A panaszosnak a személyi szabadság korlátozásának időtartama alatt sérülése nem keletkezett, panasza keletkezett.

Az igazolást a panaszos aláírásával tanúsította.

7) A gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszost 2017. január 9-én 13 óra 58 perctől 15 óra 2 percre hallgatták ki.

A panaszossal közölte a kihallgatást végző r. főtörzsrőrmester nő, hogy a Be. 179. §-ának (1) bekezdése alapján gyanúsítottként hallgatja ki, mert a rendelkezésre álló adatok szerint a tulajdonában álló ingatlanban az ELMŰ Hálózati Kft. a 2014. évben lekapcsolta az X. és Y. számú elektromos mérőórákat. A kikapcsoláskor elhelyezett, és sorszámmal ellátott zárópecsétek felfűzött zsinórjait elvágta és a felhasználási helyet engedély nélkül visszakapcsolta, így jogtalanul biztosította a tulajdonában álló ingatlanban az elektromos áram ellátását. A panaszos ezen cselekményével az ELMŰ részére a nyomozás eddigi adatai szerint 50.000 forint összeg feletti kárt okozott, a kár pontos mértékének megállapítása a nyomozás további feladata.

A panaszos a gyanúsítás ténye miatt panaszt tett, nyilatkozata szerint a bűncselekményt nem követte el, és vallomást kívánt tenni. Vallomásában előadta, hogy 2011 májusától 2012 májusáig az ELMŰ rendszerhibája miatt nem történt számlázás, azt követően pedig a panaszos kapott tőlük egy felszólítást, ami szerint nem fizetett 2011 szeptembere óta, ezért nyolc napon belül egy összegben fizesse be a hátralékot, különben kikapcsolják a szolgáltatást. A panaszos megreklamálta, hogy az

ELMŰ-nél van a hiba, mivel a számlák el sem készültek. A hibát elismerték, viszont ragaszkodtak ahhoz, hogy a panaszos nyolc napon belül fizessen és részükről lezártak tekintették az ügyet.

A panaszos ezt követően a Fogyasztóvédelemhez fordult, amely megbírságolta az ELMŰ-t és kötelezték, hogy biztosítsanak a panaszos számára részletfizetést. Ezt azonban az ELMŰ nem hajtotta végre, fellebbezett a határozat ellen, ami miatt másodfokra került az ügy. A másodfokú eljárás során a büntetés összegét csökkentették, de minden más kötelezettsége a szolgáltatónak (részletfizetés) megmaradt.

Az ELMŰ ezt követően sem hajtotta végre kötelezettségeit és bírósághoz fordult. A bíróság kötelezte, hogy tartsa be a korábban hozott ítéletet, aminek azonban úgyszintén nem volt eredménye.

2014. június 2-án megjelentek az ELMŰ képviselői, hogy kikapcsolják a szolgáltatást. Akkor is történt rendőri intézkedés, ami szintén jogszerűtlen volt és a kikapcsolás sem történhetett volna meg. A panaszos ekkor újra a Fogyasztóvédelmi Hatósághoz fordult azzal, hogy az ELMŰ semmilyen határozatnak nem tesz eleget és a szolgáltatást kikapcsolták. A Fogyasztóvédelmi hatóság ismételtén megbírságolta az ELMŰ-t és kötelezte, hogy állítsa vissza a szolgáltatást. Az ELMŰ nem tett eleget ennek a felszólításnak, és egy-másfél hónap elteltével ismételtén megjelentek, hogy kikapcsolják az áramot. Ekkor ismételtén történt rendőri intézkedés, amikor viszont nem kapcsolták le az áramot.

A panaszos előadta, hogy amikor kikapcsolták a villanyórát, a panaszos ugyanúgy jelentette az óraállást, amelyre válaszul kapott is számlákat, amelyeket befizetett. Ezt követően azonban kitiltották a rendszerből, a panaszos ennek ellenére elektronikus levélben továbbra is küldte az óraállásokat az ELMŰ-nek, amikre azonban már nem kapott számlát, és a panaszolt rendőri intézkedés napján jelentek meg újra az ELMŰ-től, hogy kikapcsolják az áramot.

A panaszos 196 országgyűlési képviselőnek írt levelet, akik közül csak hárman válaszoltak, és közülük is egy volt az, aki érdemben foglalkozott a panaszos ügyével, de az ELMŰ nem adott számára felvilágosítást és akkor megállt az egész ügye.

III.

A Testület elsőként a panasz határidőben történő előterjesztésének kérdését vizsgálta meg.

Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

Jelen esetben a panaszolt rendőri intézkedés 2017. január 9. napján történt, és mivel a panaszos aznap szerzett tudomást az őt ért jogsérelemről, a jogorvoslati határidő 2017. január 30. napján letelt.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolás a panaszolt esetben azonban azt tartalmazza, hogy a Testülethez 30 napon belül lehet fordulni.

A panaszos 2017. január 30-án telefonon kereste meg a Testületet. A Testület munkatársa az az Eljárási Szabályzat 10. §-ának (3) bekezdése alapján a soron következő ügyfelfogadási időpontra tudta biztosítani a panasz szóbeli előterjesztésének lehetőségét, azaz 2017. február 2. napjára.

A Testület részben az Eljárási Szabályzat 10. §-ának (3) bekezdésében meghatározottak, részben pedig a rendőrség téves felvilágosítása alapján a panaszos beadványát határidőben előterjesztettnek tekintette.

IV.

A panaszbeadványban említett helyszíni szemle és gyanúsítás, illetve gyanúsított kihallgatás tekintetében a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

1) Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. a IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

2) A panaszos lakásában történő helyszínelés egy büntetőeljárási cselekmény, amelynek fontosabb szabályait a Be. 119. §-a tartalmazza. A Be. I. rész VII. Fejezet VII. Címe a bizonyítási eljárások körét rögzíti. Ezek a bizonyítási cselekmények és módok, melyekkel megvalósítható a bizonyítási eszközök és a bizonyítékok összegyűjtése és használata. Ezek közé tartozik a szemle, ami a bizonyítandó tények felderítéséhez, összegyűjtéséhez, vagy (a már felderített tényekkel kapcsolatos további tények) megállapításához, következtetések levonásához nyújt lehetőséget. A bíróság, illetőleg az ügyész rendel el, és tart, ha a bizonyítandó tény felderítéséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetőleg tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges. Általában a büntetőeljárás nyomozati szakaszában végzik (helyszíni szemle), és végezhető ún. halaszthatatlan nyomozási cselekményként is (Be. 177. §, ez azt jelenti, hogy halasztást nem tűrő esetben nyomban elrendelheti az ügyész vagy a nyomozó hatóság, anélkül, hogy előzetesen határozatot hoz róla. Az alakítás azonban ez esetben is követelmény: az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.)

A panaszos a Be. 196. §-a szerint jogosult panasszal élhet. A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján ugyanakkor megállapítható, hogy a panaszos mint gyanúsítottal szembeni nyomozást időközben megszüntették.

3) A gyanúsított kihallgatására vonatkozó szabályokat úgyszintén a Be. rögzíti (Be. 179-180. §), illetve irányadóak a bizonyításra vonatkozó fejezetben belül, a VI. Cím szerinti, a terhelt vallomására vonatkozó szabályok. Ezek között található az, hogy a terhelt kihallgatásának négy mozzanata lehet: módot kell neki adni arra, hogy vallomását összefüggően előadhassa, hozzá kérdések intézhetők, ha a vallomása eltér a korábbi vallomásától: annak okát tisztázni lehet, illetve ha a terhelt vallomása más terhelt vallomásával / a tanú vallomásával ellentétes: az ellentétet szembesítéssel lehet tisztázni. Azt, hogy a konkrét esetben hogyan történik meg a gyanúsított kihallgatása, a nyomozó hatóság dönti el - a rendelkezésre álló információk birtokában, krimináltaktikai megfontolások alapján.

A panaszost a gyanúsítottként történt kihallgatása alkalmával a kihallgatást végző rendőr figyelmeztette, hogy a gyanúsítással szemben a Be. 196. §-a szerint panasszal élhet. A panaszos élt is a jogával, a panaszt az ügyészség határozatával elutasította. A nyomozást ugyanakkor később megszüntették.

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület – hatáskörének hiányában – nem vizsgálhatta felül a panaszos fentebb említett sérelmeit.

V.

A panaszos sérelmezte azt, hogy a rendőrök a helyszínen nem közölték az intézkedést (előállítást) csak a rendőrség épületében. Az előállítás tényét és körülményeit is panaszolta a panaszos: annak időtartamát, az előállító helyiségben való elhelyezését, cipőfűzője elvételét. Sérelmezte a ruházatátvizsgálást, a rabosítás tényét, kihallgatása elhúzódó jellegét; ezen túlmenően a panasztételi lehetőség biztosításának megtagadását.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyi szabadsághoz való jogát, VI. cikkében foglalt, a magán- és családi élet, otthoni tiszteltetés tartásához való jogát, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát és a XXVIII. cikke szerinti jogorvoslathoz való jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként a rendőrségnek a panaszos lakásában fogantatosított intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A panaszbeadvány és a rendőrségi iratok egyezést mutatnak abban, hogy az ELMŰ képviselőjének (szerelőjének) telefonon történt bejelentése miatt mentek a rendőrök a helyszínre, a panaszos lakásához. Az ELMŰ képviselője nem tudott hozzáférni a panaszos lakásának villanyórájához, mivel a panaszos a szekrény ajtaját nem nyitotta ki. A panaszos szerint továbbá nem ez volt az első alkalom, hogy a rendőrség a panaszosnak a szolgáltatóval való vitájába a rendőrség beavatkozott. A rendőrségi dokumentumok szerint továbbá az ELMŰ megbízott szerelője azt a megbízatást kapta, hogy szerelje le a panaszos lakásához tartozó két villanyórát, és akkor észlelte, hogy a kikapcsolt villanyórákat újra üzembe helyezték, és a lezáró plombák zsinórját elvágta, ezért értesítette a rendőrséget.

a) Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben

foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A bejelentésekben megjelöltekre a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak fel.

Lopást követ el az, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. A lopásnak – értékhatártól, minősítő körülményektől és az eltulajdonított elkövetési tárgytól függően – van szabálysértési (a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. §) és bűncselekményi (Btk. 370. §) alakzata.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérésre hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, hiszen az ELMŰ által megbízott szerelő rendőrségre tett bejelentésében előadottak felvethették a fent megjelölt valamely jogellenes cselekmény (lopás) – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúját.

A Testület megítélése szerint a jogellenes cselekmény elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentés bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) A rendőri intézkedést a panaszos lakásában, illetve az ahhoz tartozó bekerített helyen fogathatósították.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során [...] a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. X. Fejezetében, az értelmező rendelkezések között található a magánlakás fogalma. A 97. § (1) bekezdés c) pontja szerint magánlakás: a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

Az Rtv. 39. §-a rendelkezik a magánlakásban intézkedésről. Eszerint – az Rtv.-ben felsorolt kivételektől eltekintve – a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be.

A törvényhely (1) bekezdésének b) pontja szerinti egyik kivétel – amire a rendőrség is hivatkozott – a bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából történő belépés. Ilyen esetekben a magánlakásba való belépés, illetve behatolás bebocsátás (hatósági határozat) nélkül történhet.

Jelen esetben maga a panaszos volt az, aki lakásába bebocsátotta a rendőröket, hogy azok az áramvételi helyeket összeírhasák. A jogellenes cselekmény elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentés maga is jogszerűvé tette ugyanakkor a magánlakásnak minősülő helyen való intézkedést.

A Testület a rendőrség magánlakásba való belépését jogszerűnek, indokoltnak találta, ami által nem sérült a panaszosnak az otthon tiszteletben tartásához fűződő joga.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a helyszínen először azt közölték vele, hogy „érdemben nem foglalhatnak állást” az ELMŰ-vel való vitájában, majd közölték, hogy a jegyzőkönyv aláírása miatt kell bemennie a rendőrkapitányságra. A rendőrség épületében viszont már közölték, hogy előállítását foganatosítják.

A rendőrségi dokumentumok közül az elsődleges (az elfogás végrehajtásáról szóló) jelentés szerint a rendőröket a szolgálatirányító parancsnok utasította a panaszos helyszínen történő elfogására és a rendőrkapitányságra történő előállítására, a rendőrök ezt közölték a panaszossal, aki megértette és tudomásul vette. A BRFK ügyben eljáró kerületi rendőrkapitánysága vezetőjének tájékoztató levele a panasz ezen részével összefüggésben azt tartalmazza, hogy a halaszthatatlan nyomozati cselekményként végrehajtott szemlét követően a panaszossal közölték az előállítás tényét, azt, hogy az Rtv. 33. §-a alapján foganatosítják, lopás vétségének gyanúja miatt.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-a ezt megismétli: az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése (valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása) az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára (és az intézkedést foganatosító személy kilétére) nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy milyen intézkedéssel szemben (illetve ki ellen) kell benyújtani a panaszt, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni

az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr és intézkedése azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított jogorvoslathoz való jogra tekintettel.

Jelen esetben a panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak ellentmondásban vannak abban a tekintetben, hogy az intézkedés tényének és céljának közlésére vonatkozó kötelezettségüket teljesítették-e a rendőrök. Ezt az ellentmondást a Testület további bizonyítási eszköz híján feloldani nem tudta.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a hivatkozott rendőri kötelezettségek teljesítése tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A panaszos előállításával kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint a panaszost a lakásában nem tájékoztatták arról, hogy vele szemben előállítást foganatosítanak, csak a rendőrség épületében közölték ezt vele, ahol benn tartották két és fél órán keresztül. Előállító helyiségben helyezték el, cipőfűzőjét elvették. Kihallgatását követően rabosították. A panaszos a Testület felé úgy nyilatkozott, hogy a helyszínen intézkedő rendőröknek megmutatta a bíróság jogerős ítéletét, amely szerint az ELMŰ jogszerűtlenül kapcsolta ki az áramszolgáltatást. A hatósági határozatokat a panaszos a rendőrség épületébe is magával vitte.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás, illetve az előállítás okait. A panaszos elfogása és azt követő előállítása valamennyi rendőrségi dokumentum szerint az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján történt. Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés tartalmazza azt, hogy a panaszos elmondta, hogy a bíróság jogerős ítéletében megállapította, hogy az áramszolgáltatás kikapcsolása jogszerűtlenül történt, amelynek igazolására a dokumentumokat be tudja mutatni. A rendőri jelentésben az ugyanakkor nem szerepel, hogy a rendőrök ténylegesen megnézték a hivatkozott dokumentumot, továbbá az sem szerepel, hogy milyen bűncselekmény elkövetésén érték tetten a panaszost, és fogták el.

Az első rendőrségi dokumentum, amelyben bűncselekményi megjelölés szerepel, az a gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyv, ahol feltüntették azt, hogy a Btk. 370. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontjának ba) alpontja szerint minősülő, kisebb értékre elkövetett lopás bűntettének elkövetésével megalapozottan gyanúsítható a panaszos.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget: tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont elfogását, illetve előállítását.

A Testület – az Rtv.-ben rögzített, az Állásfoglalás IV. részében hivatkozott hatásköri szabálya alapján – nem jogosult arra, hogy a rendőri intézkedésre okot adó cselekmény büntetőjogi minősítését elvégezze, azt kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. A Testület nem veheti át a bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, akkor, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szándékos bűncselekményen történt tettenérésre hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A Testület tehát azt vizsgálta, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének gyanúja, illetve a tettenérés. (Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapíthatja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.)

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján az alábbi megállapításokat teszi. A rendőrség a szolgáltató megbízásából dolgozó személy telefonos bejelentése alapján érkezett a helyszínre. A telefonos bejelentés felvetette a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanút. A rendőrség feladata az volt, hogy az azt megerősítő vagy cáfoló tényezőket számba vegye. A Testület elfogadta maradéktalanul a panaszos azon állítását – amit egyébként a rendőrség sem cáfolt –, hogy már a helyszínen (a lakásán) átadta a bíróság jogerős határozatát, amely szerint törvényesen megilleti a villamos-energia szolgáltatás. A panaszos a gyanúsított kihallgatására is magával vitte a határozatot egyébként. Az említett bírósági ítélet egyébként több évvel a panaszolt rendőri intézkedés előtt jogerőre emelkedett.

A Testület megállapítja, hogy a rendőrök mulasztást követtek el akkor, amikor figyelmen kívül hagyták a panaszos által rendelkezésre bocsátott okirati bizonyítékot, amely egyértelműen kizárta a cselekmény bűncselekményi jellegét. A lopás tényállása a következő: aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. Jelen esetben fel kellett volna ismerniük a rendőröknek azt, hogy a bírósági jogerős ítélet alapján a panaszos jogosan veszi igénybe a villamos-energia szolgáltatást, ezért a tényállási elemek közül a jogtalan eltulajdonítási szándék hiányzik. A cselekmény nem tényállásszerű, ezért nem bűncselekmény. Ebből következően pedig tettenérés sem állapítható meg.

A Testület megállapítása szerint a rendőrség mulasztása miatt a panaszos előállítása minden jogalapot nélkülözött. A panaszos előállítása indokolatlanul, jogszerűtlenül történt, amely súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogát.

b) A panaszos sérelmezte az előállítása időtartamát is. Az annak időtartamáról szóló igazolás szerint több mint hat órán keresztül tartott a személyi szabadság elvonása.

A rendőrségi dokumentumok szerint 2017. január 9-én 11 óra 10 perctől 13 óra 58 percig nem történt meg a gyanúsított kihallgatása, a személyét érintő adminisztratív cselekmények viszont befejeződtek.

A Testület – tekintettel arra, hogy már önmagában a személyi szabadságot korlátozó intézkedés is jogszerűtlen és indokolatlan volt – nem vizsgálta annak időtartama arányosságát. A több órán keresztül történt szabadságelvonás – a panaszos személyét érintő eljárás cselekmények hiányában – miatt az időtartam súlyosítja az alapjogi sérelem mértékét.

c) A panaszbeadványnak az előállítás egyéb körülményeire vonatkozó része tekintetében (így abban a kérdésben, hogy előállító helyiségben helyezték el, nem a folyosón várakozhatott a panaszos, illetve, hogy cipőfűzőjét elvették a rendőrség épületében, továbbá a „rabosítását”) a Testület külön érdemi vizsgálatot nem folytatott, tekintettel arra, hogy a panaszolt előállítás maga is jogsértő volt.

4) A panaszos sérelmezte azt, hogy ruházatát átvizsgálták, mindent kipakoltattak és levetettek vele, több órán keresztül fűző nélküli cipőben kellett közlekednie.

A rendőrségi dokumentumok szerint az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján a panaszost valóban átvizsgálták. A hivatkozott törvényhely értelmében: akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A Testület – az Állásfoglalás V. rész 3) pontjában tett megállapításaival összhangban – arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szembeni ruházatátvizsgálás indokolatlan és jogszerűtlen volt, ami által sérült az emberi méltósághoz való jogából levezethető személyi integritáshoz való joga.

5) A panaszbeadvány szerint a panaszosnál volt mobiltelefon, ennek ellenére nem engedték meg számára a rendőrök, hogy telefonáljon, azt elvették tőle, egyéb holmijaival együtt. A kiskorú lányát három ízben próbálták értesíteni a rendőrök az előállítás miatt, sikertelenül. A lánya arra ért haza az iskolából, hogy sem az édesapja nincs otthon, sem áram nincs a lakásban.

A rendőrségi dokumentumok közül az elfogás végrehajtásáról szóló jelentésben egyáltalán nincs feltüntetve az, hogy a panaszos kérte-e hozzátartozója (más személy) értesítését. A „Nyilatkozat az előállított /elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezéskor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, a hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztatók átvételéről” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos kérte a lánya kiértesítését, amely alapján a rendőrség valóban három alkalommal (11 óra 30 perckor, 12 óra 30 perckor és 14 óra 30 perckor) próbálta a lányt értesíteni, ami nem vezetett eredményre. A rendőrség ugyanakkor – a panaszbeadvány tartalmának megismerését követően – sem nyilatkozott arról, hogy mi indokolta azt, hogy a panaszos maga nem tudta értesíteni hozzátartozóját, volt-e vélt vagy valós bűnügyi érdek, ami miatt a rendőrségnek kellett a kiértesítésről gondoskodnia.

A Testület a panasz ezen része tekintetében felhívja a figyelmet az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A Testület ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy már a 130/2008. (XI. 5.) sz. állásfoglalása Indokolása IV. részének 2) pontjában és azt követően több állásfoglalásában is [Pl. 276/2009. (IX. 16.) sz. és 275/2009. (IX. 16.) sz. állásfoglalások] felhívta a rendőrség figyelmét arra, hogy a hozzátartozó vagy más személy értesítését elsődlegesen a panaszosnak kell biztosítani, és csak akkor a rendőrség feladata ez, ha a fogvatartott nincs olyan helyzetben, hogy e jogával élhessen. Jelen esetben a rendőrség nem hivatkozott bűnügyi érdekre (például az összejátszás veszélyére), amely miatt a panaszos a törvényben biztosított jogával nem élhetett volna. A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján szintén arra a következtetésre jutott, hogy nem lett volna akadálya annak, hogy a panaszos értesítse lányát, tekintettel arra, hogy a rendőrök által vélelmezett bűncselekmény jellege miatt kizárt az összejátszás veszélye. A panaszos ugyanakkor – tekintettel arra, hogy tudta: lánya iskolai foglalkozáson van – például szöveges üzenetben tudta volna értesíteni lányát arról, hogy őt a rendőrségre bezárálták.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a hozzátartozó értesítésének lehetőségét nem biztosította a rendőrség, amely által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

6) A panaszbeadvány szerint a panaszos az előállítása megszűnését követően a rendőrség épületében szeretett volna panaszt tenni, amit említett is az általa korábban ismert rendőrnek. A rendőr a szolgálatvezetőhöz vitte, aki azt közölte, hogy ott nem, csak a Testületnél tud panaszt tenni.

Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson – amely egy példányának átvételét a panaszos aláírásával igazolta – az szerepel, hogy a panaszosnak az előállítás időtartama alatt panasz keletkezett. A dokumentumon szerepel az, hogy az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése alapján az intézkedéstől (illetve a jogsérelemről való tudomásszerzéstől) számított 30 napon belül a Testülethez panaszt terjeszthet elő, vagy az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése alapján panasszal élhet az intézkedést foganasító rendőri szervhez. A „Nyilatkozat az előállított /elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezéséről a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, a hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztatók átvételéről” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos a jogorvoslati lehetőségeit megismerte. A BRFK eljáró kerületi rendőrkapitánysága vezetőjének tájékoztató levele azt tartalmazza, hogy a panaszos megkapta az igazolást, amint feltüntették a panaszlehetőségeket, illetve „a panaszra való jogára a figyelmeztetést megkapta, majd szóban is, azonban, az ügyeletünk számára nem tett közlést, mely szerint ott és akkor kíván panasszal élni”.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (6) bekezdése kimondja továbbá, hogy a rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését vagy az Rtv. VI. Fejezetében foglalt kényszerítő eszköz alkalmazását követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.

A jogorvoslathoz való jog lényeges tartalma továbbá kiterjed a jogorvoslati lehetőségről vagy annak hiányáról való tényszerű tájékoztatásra is. Ebből következően alapvető garanciális jellegű állami kötelezettség, hogy az egyes eljárások során az eljáró hatóságnak, állami szervnek tájékoztatni kell az állampolgárt a jogorvoslati lehetőség igénybevételéről. A tájékoztatási kötelezettséget az egyes eljárási kódexek is kiemelik, mintegy hangsúlyozva, hogy a jogorvoslatról való tájékoztatás nem múlhat az egyes hatóságok mérlegelésén, belátásán. Az idézett jogszabályi rendelkezések értelmében a panaszjogról való kioktatás akkor történik megfelelően, amennyiben nemcsak a benyújtás helyét (módját), hanem az annak előterjesztésére nyitva álló határidőt is (megfelelően) közlik a rendőri intézkedés érintettjével. Az érintett ugyanis csak úgy tudja gyakorolni a jogorvoslathoz való alapvető jogát, amennyiben ezt a teljes körű tájékoztatást megkapja.

A Testület a panasztétel lehetőségéről történt nem megfelelő tájékoztatás tekintetében egyértelműen megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. A jogorvoslathoz való joga ugyanakkor nem szenvedett sérelmet, miután a panaszt a Testületnél előterjesztette. A Testület a panasz azon része tekintetében, hogy a rendőrségen nem engedték meg számára, hogy panaszt terjesszen elő – az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért ebben a vonatkozásban a jogorvoslathoz való jogának sérelme nem megállapítható.

VI.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőröknek a telefonos bejelentése nyomán intézkedési kötelezettségük keletkezett a panaszossal szemben, annak magánlakásában. A panaszos elfogása és azt követő előállítása azonban jogszerűtlen és indokolatlan volt, ami által súlyosan sérült a személyi szabadsághoz való, joga – annak mértékét súlyosította az előállítás időtartama is. A panaszos ruházatának átvizsgálása szintén minden jogalapot nélkülözött, sértve ezáltal az emberi méltósághoz való jogát. A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt nem tudott megnyugtatóan állást foglalni egyrészt abban a kérdésben, hogy a rendőrök a helyszínen közölték-e a panaszossal az előállítást és annak indokát, másrészt abban a tekintetben, hogy a rendőrségen lehetővé tették-e számára, hogy panaszt terjesszen elő, ezért a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A rendőrség ugyanakkor nem biztosította a panaszos számára a hozzátartozó értesítésének lehetőségét, illetve panasztételi jogról nem megfelelő tájékoztatást kapott, ami miatt sérült panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként értékelte a Testület. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A panaszügy kapcsán a Testület ehelyütt ismételten megjegyzi, hogy az egyes rendőri szerveknek felül kell vizsgálniuk a rendőri intézkedések során kitöltendő dokumentumokat, és a hatályos jogszabályoknak megfelelően kell azt megszövegezniük.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET